

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Obo/29/2016
Identifikačné číslo spisu:	7010201692
Dátum vydania rozhodnutia:	27.06.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Ľubomíra Kúdelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:7010201692.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: GEMGAL s.r.o. Rožňava, so sídlom PRIVAT FARM, ul. Kružnianska 514, 049 51 Brzotín, zast. JUDr. Alexandrom Milkom, advokátom, so sídlom Cyrila a Metoda 4, 048 01 Rožňava, proti žalovanému: Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s. Bratislava, so sídlom OZ Štúrova 7, 042 70 Košice, o zaplatenie 10 189,87 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 14. júna 2016, č. k. 2Cb/1/2010-128, takto

rozhodol:

- I. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu Košice zo dňa 14. júna 2016, č. k. 2Cb/1/2010-128 v napadnutej časti p o t v r d z u j e .
- II. Žalobca m á proti žalovanému p r á v o na náhradu trov odvolacieho konania vo výške 100 %.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Košiciach napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 19 % úrok z omeškania zo sumy 11 976,34 eur od 21. 04. 1996 do 28. 02. 2006 a 19 % úrok z omeškania zo sumy 10 189,87 eur od 01. 03. 2006 do 30. 06. 2013. V prevyšujúcej časti pripustil späťvzatie žaloby a konanie zastavil. O trovách konania rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozsudku.
2. Súd v odôvodnení uviedol, že žalobca žiadal, aby súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť mu úrok z omeškania vo výške 20 % z určených súm a za určené obdobie.
3. Žalovaný navrhol žalobu zamietnuť z dôvodu, že nárok žalobcovi nevznikol a je premlčaný.
4. Súd vykonal dokazovanie a zistil, že účastníci uzavreli Poistnú zmluvu č. 037-90036/17 v znení príloh, ktorej predmetom poistenia bol IV turnus výkrmovej hydiny pre prípad jej úhynu. Poistná udalosť vznikla v dňoch 21.10., 22.10. a 8.11. 1993, a to úhyn kurčiat. Poistná udalosť bola riadne nahlásená listami z 22.10.1993 a 9.11.1993. Žalobca nahlásil žalovanému úhyn 16.629 kusov kurčiat, čím mu vznikla škoda 360 799,20 Sk. Rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 28. 04. 2004, č. k. 11Cb/1273/1999-185 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 29. 11. 2005, sp. zn. 1Obo/183/2004 bolo žalovanému uložené zaplatiť žalobcovi 53 720,00 Sk a vo zvyšnej

časti bol nárok vylúčený na samostatné konanie. Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení z 24. 06. 2003 (1Obo/225/2002-139), ktorým zrušil rozsudok súdu prvého stupňa zo dňa 17. 06. 2002 (11Cb/1273/1999-118) a zaujal stanovisko, že k poistnej udalosti došlo v čase trvania poistnej zmluvy a žalobcovi preto vzniklo právo na poistné plnenie, spornou zostala len výška škody. Rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 13. 12. 2011, č. k. 2Cb/1/2010-51 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 26. 03. 2013, č. k. 3Obo/25/2012-71 bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 10 189,87 eur a v časti úroku z omeškania bol rozsudok krajského súdu zrušený a vec vrátená na ďalšie konanie.

5. Podľa § 797 ods. 2 Občianskeho zákonníka právo na plnenie vznikne ak nastane skutočnosť, s ktorou je spojený vznik povinnosti poistiteľa plniť (poistná udalosť) a podľa § 797 ods. 3 Občianskeho zákonníka toto plnenie je splatné do 15 dní, len čo poistiteľ skončil vyšetrenie potrebné na zistenie rozsahu povinnosti poistiteľa plniť.

6. Súd mal za nepochybné, že žalovaný sa dostal do omeškania s plnením peňažného záväzku dávno pred 21. 04. 1996, t. j. pred uplatnením nároku na zaplatenie úrokov, preto žalovanému vznikla povinnosť zaplatiť úrok z omeškania podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v súlade s ust. § 3 a § 10 ods. 2 Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. z., a to vo výške dvojnásobku diskontnej sadzby určenej NBS k prvému dňu omeškania s plnením peňažného záväzku.

7. Žalobca oznámil vznik poistnej udalosti žalovanému listami zo dňa 22. 10. 1993 a 09. 11. 1993.

8. Žalovaný mal bez zbytočného odkladu vykonať šetrenie a do 15 dní plniť (§ 797 ods. 3 Občianskeho zákonníka), čo neurobil, teda najneskôr 15. 12. 1993 sa dostal s plnením do omeškania.

9. Diskontná sadzba určená NBS bola k tomuto dátumu (až do 19. 12. 1993) vo výške 9,5 %, teda dvojnásobok predstavoval 19 %.

10. Na základe uvedeného súd rozhodol tak, že žalobcovi priznal úrok z omeškania vo výške 19 % tak, ako vyplýva z výroku rozsudku. Prihliadol pritom na skutočnosť, kedy boli finančné prostriedky poukázané žalobcovi v peňažnom ústave (§ 567 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

11. K námietke premĺčania odkázal na ustálenú súdnu prax, že nárok na úrok z omeškania sa nepremĺčuje ako celok, ale podľa § 110 ods. 3 Občianskeho zákonníka v trojročnej lehote za každý deň omeškania, pretože sú samostatným právom.

12. O trovách konania podľa § 151 ods. 3 O. s. p. rozhodne do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

13. Proti tomuto rozsudku podal žalovaný v zákonom stanovenej lehote odvolanie z dôvodov z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci. V odôvodnení odkázal na uzavretú poistnú zmluvu č. 037-490036/17, predmetom ktorej bolo poistenie hydiny.

14. V odvolaní poukázal na rozhodnutia krajského súdu vo veci istiny 360 799,20 Sk. Na základe rozhodnutí istinu vo výške 1 783, 17 eur (53 720,- Sk) dňa 03. 02. 2006 prevyšujúcu časť istiny (vylúčenú na samostatné konanie) zaplatil dňa 21. 06. 2013. Napadnutým rozhodnutím súd rozhodol o príslušenstve pohľadávky - úrokoch z omeškania vo výške 19 %, s ktorým rozhodnutím nesúhlasí. Namietal výšku úroku od 21. 04. 1996, ktorá v rozhodnom čase predstavovala 8,8 % podľa Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. z. a dvojnásobok diskontnej sadzby 17,6 %. V súvislosti s jeho námietkami odkázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/157/2009, z ktorého vyplýva, „že povinnosť platiť úroky z omeškania nevzniká samostatne, ale jednorázovo v deň, v ktorom sa dostal do omeškania...“. Na základe uvedeného navrhol odvolaniu vyhovieť a nárok na úrok z omeškania zamietnuť a priznať žalovanému trovy konania.

15. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu (doručenom žalovanému 04. 08. 2016) navrhol rozsudok v napadnutej časti ako vecne správny potvrdiť. Uviedol, že súd správne ustálil dobu, kedy sa žalovaná dostala do omeškania s plnením z poistnej zmluvy. Žalovaná mala plniť k 15. 11. 1993. Žalobca si nárok uplatnil od 01. 04. 1994, teda prvým dňom mesiaca po doručení rozhodnutia žalovanej zo dňa 16. 03. 1994 o odmietnutí plniť.

16. Najvyšší súd Slovenskej republiky prejednal odvolanie podľa § 385 C. s. p. v spojení s § 470 ods. 1 C. s. p., bez nariadenia pojednávania v medziach dôvodov odvolania a dospel k záveru, že odvolanie predchádzajúceho správcu konkurznej podstaty nie je dôvodné.

17. Predmetom odvolacieho konania je posúdenie vecnej správnosti rozsudku súdu prvého stupňa, ktorý žalobcovi priznal úrok z omeškania tak, ako vyplýva z výroku rozsudku. Sporná zostala otázka opodstatnenosti nároku na úrok z omeškania v súvislosti s priznaným poistným plnením z uzavretej poistnej zmluvy v dôsledku poistnej udalosti.

18. Účelom poistného plnenia je zabezpečenie fyzickej alebo právnickej osoby pre prípad náhodných udalostí tým, že je im poskytované právo na výplatu peňažných prostriedkov na úhradu potrieb, ktoré v dôsledku takýchto udalostí vznikajú. Základnou povinnosťou poistiteľa je plniť zo zmluvy (ak dôjde ku skutočnosti predvídanej v poistnej zmluve), s ktorou je spojený vznik poistiteľa plniť a právo poisteného na plnenie.

19. Pokiaľ ide o úroky z omeškania vtedy, ak poistiteľ s výplatom poistného plnenia mešká, je zásadne potrebné vychádzať z ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého má každý veriteľ právo požadovať úroky z omeškania od dlžníka, ktorý je v omeškaní s plnením peňažného dlhu.

20. Dobu splatnosti poistného plnenia upravuje § 797 ods. 3 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého je poistné plnenie splatné do 15 dní po tom, ako poistiteľ skončil vyšetrovanie nutné na zistenie rozsahu jeho povinnosti plniť. Jedným zo špecifických prípadov behu premĺčacej lehoty (odlišnej od všeobecných pravidiel, podľa ktorých sa premĺčanie počíta od dňa, kedy právo mohlo byť vykonané prvýkrát) je stanovený v prospech toho, komu patrí poistné plnenie. Jeho právo na plnenie vzniká, ak nastane skutočnosť, s ktorou je spojený vznik povinnosti poistiteľa plniť, t. j. poistná udalosť. Splatnosť plnenia poistiteľa je upravená v § 797 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Premĺčacia lehota však nie je na splatnosť plnenia viazaná a odsunutie počiatku premĺčacej lehoty fakticky predlžuje dobu, počas ktorej sa môže oprávnený domáhať na súde poistného plnenia. Základnou povinnosťou poistiteľa je povinnosť plniť zo zmluvy, ktorej korešponduje právo poisteného na plnenie. Splatnosť plnenia je viazaná na subjektívne skutočnosti zo strany poistiteľa, ktorý vykonáva vyšetrovanie (§ 797 ods. 3). Od tohto okamžiku beží 15 dňová lehota na poskytnutie plnenia. Po uplynutí tejto lehoty sa poistiteľ dostáva do omeškania, za ktoré zodpovedá podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Právo na plnenie sa premĺčuje vo všeobecnej premĺčacej lehote, špeciálne je však určený začiatok tejto lehoty, a to až za rok po poistnej udalosti.

21. Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa právo premĺčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až § 110). Na premĺčanie sa prihliadne len ne námietku dlžníka. Ak sa dlžník premĺčania dovoľá, nemožno premĺčané právo veriteľovi priznať. Podľa § 104 Občianskeho zákonníka pri právach na plnenie z poistenia začína plynúť premĺčacia doba za rok po poistnej udalosti. Ustanovenie § 101 Občianskeho zákonníka upravuje všeobecnú dĺžku premĺčacej doby, ktorá platí vo všetkých prípadoch, keď zákon pre jednotlivé práva neurčuje osobitnú premĺčaciu dobu. Odchylné od § 101 Občianskeho zákonníka je v ustanovení § 104 Občianskeho zákonníka určený začiatok premĺčacej doby pri právach na plnenie z poistenia, kde premĺčacia doba začína plynúť rok po poistnej udalosti.

22. Za uplatnenie práva podľa § 112 Občianskeho zákonníka sa považuje taký úkon oprávneného v občianskom súdnom konaní, ktorý smeruje k tomu, aby bolo rozhodnuté o jeho práve (R 103/2001).

23. V prejednávanej veci si žalobca žalobou uplatnil právo na plnenie z poistnej zmluvy a v priebehu

konania si uplatnil aj úrok z omeškania (na l. č. 63 priloženého spisu). Žaloba bola podaná pred uplynutím premľacej lehoty a jej podaním došlo k spočívaniu lehoty (§ 112 Občianskeho zákonníka).

24. Pokiaľ bol úrok z omeškania (ktorý je predmetom konania), tento si oprávnený neuplatnil pri podaní žaloby, ale podaním zo dňa 21. 04. 1999 (na l. č. 63 pripojeného spisu), teda v priebehu konania o žalobnom nároku (v čase spočívania lehoty), ktorý trval a nebol premľaný.

25. K námietke odvolateľa k plynutiu premľacej lehoty v súvislosti s úrokom z omeškania, ako príslušenstvom pohľadávky, odvolací súd zastáva názor, že všeobecná premľacia lehota platí nielen pre hlavnú pohľadávku, ale i pre jej príslušenstvo (úroky, splátky, opakujúce sa plnenia). Premľuje sa každá splatná čiastka zvlášť, vždy po troch rokoch. Ustanovenie § 110 ods. 3 Občianskeho zákonníka sa týka úrokov a opakujúcich sa plnení, ktoré sa od splátok líšia tým, že dospievajú postupne po častiach. Ustanovenie § 110 ods. 3 Občianskeho zákonníka sa vzťahuje aj na úroky z omeškania a nárok vzniká za každý deň omeškania, preto sa premľuje vždy po troch rokoch, teda úroky z omeškania sa premľujú samostatne. Podľa § 110 ods. 3 Občianskeho zákonníka je premľacia doba 3 roky a žiadne iné ustanovenie Občianskeho zákonníka pritom jednoznačne neupravuje, že by sa právo na úroky z omeškania malo premľovať najneskôr s hlavnou pohľadávkou (v tomto smere sa rôznia aj právne teórie). V predmetnej veci však bol nárok na plnenie poistného žalobcom uplatnený v premľacej lehote, teda včas a následne i úrok z omeškania, ktorý bol uplatnený v priebehu konania o žalobe na plnenie poistného. Odvolací súd zároveň odkazuje na to, že úroky z omeškania sa premľujú vo všeobecnej trojročnej premľacej dobe, z čoho vyplýva, že ich možno úspešne uplatniť v časovom intervale, a to tri roky späť od podania žaloby, resp. uplatnenia nároku na úrok z omeškania. Z uvedeného dôvodu vznesené námietky v tejto časti odvolací súd neakceptoval.

26. K ďalšej námietke týkajúcej sa výšky priznaného úroku z omeškania, vznesenej žalovaným v odvolaní súd udáva, že výšku úroku upravuje osobitný predpis (Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. z.) a úrok z omeškania predstavuje dvojnásobok určenej základnej úrokovej sadzby NBS platnej k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu a po celú ďalšiu dobu omeškania zostáva táto výška nezmenená (porovnaj 4Cdo/193/2005). Vzhľadom na uvedené, vyhodnotil súd rozhodujúci o odvolaní túto námietku ako nedôvodnú. Tvrdenie žalovaného, že k 21. 04. 1996 bola diskontná sadzba 8,8 % je síce správne, ale tento deň nie rozhodným dňom pre posúdenie začiatku plynutia premľacej doby, pretože žalovaný sa do omeškania dostal skôr a v danom čase bola diskontná sadzba vyššia, t. j. 12 % (od 20. 12. 1993 až do 16. 03. 1995).

27. Pokiaľ ide o námietku nejasnosti ohľadne zaplatenia sumy 1 783,18 eur, je síce po práve, ale nemala vplyv na výrok rozsudku súdu prvej inštancie, pretože vo výroku je správne označený dátum, kedy došlo k jej zaplateniu, a teda i úrok z omeškania z tejto sumy patrí žalobcovi len do 03. 02. 2006.

28. Vzhľadom na vyššie uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodujúci o odvolaní dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné, preto rozsudok v napadnutej časti ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 C. s. p. potvrdil.

29. O trovách odvolacieho konania rozhodol tak, že úspešnému žalobcovi priznal náhradu trov odvolacieho konania vo výške 100 % podľa § 396 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 262 ods. 2 C. s. p.

30. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Podľa § 420 C. s. p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak:

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 C. s. p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie podľa § 422 ods. 1 C. s. p. nie je prípustné, ak:

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Dovolanie možno podať v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Táto povinnosť neplatí, ak je:

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.